

Професійна підготовка учителів фізичної культури до застосування національних бойових мистецтв у професійній діяльності

Притула О. Л.

Запорізький національний університет

Анотації:

Мета: аналіз проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до застосування національних бойових мистецтв у професійній діяльності. Завданнями дослідження було розробити та обґрунтувати зміст професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. В основу змісту покладено підготовка український рукопаш СПАС. **Матеріал:** у дослідженні взяли участь 242 студентів, 88 викладачів. **Результати:** визначено доцільність використання у професійній підготовці майбутніх фахівців із українського рукопашу СПАС чотирьох груп методів: організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів; стимулювання навчальної діяльності; контролю і самоконтролю навчання; формування суспільної поведінки. Доведено, що практична підготовка має носити системний характер і складатися з таких етапів: лабораторні, практичні заняття; навчальна практика тренера-викладача, технологічна практика безпосередньо в організаціях, установах. **Висновки:** визначено, що перспективним напрямом розвитку професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів є врахування інтересів особистості та її підтримка в процесі розвитку. Це призведе до задоволення потреб у висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців з національних бойових мистецтв.

Притула А. Л. Профессиональная подготовка учителей физической культуры к применению национальных боевых искусств в профессиональной деятельности. Цель: анализ проблемы профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры к применению национальных боевых искусств в профессиональной деятельности. Задачами исследования было разработать и обосновать содержание профессиональной подготовки будущих специалистов физической культуры и спорта. В основу содержания положена подготовка по украинскому рукопашному бою СПАС. **Материал:** в исследовании приняли участие 242 студентов, 88 преподавателей. **Результаты:** определена целесообразность использования и осуществления учебно-познавательной деятельности студентов; стимулирования учебной деятельности; контроля и самоконтроля обучения; формирования общественного поведения. Доказано, что практическая подготовка должна носить системный характер и состоять из следующих этапов: лабораторные, практические занятия; учебная практика тренера-преподавателя, технологическая практика непосредственно в организациях и учреждениях. **Выводы:** Определено, что перспективным направлением развития профессиональной подготовки будущих тренеров-преподавателей является учет интересов личности и ее поддержка в процессе развития. Это приведет к удовлетворению потребностей в высококвалифицированных конкурентоспособных специалистах по национальным боевым искусствам.

Prytula A.L. Professional training of physical culture teachers for use in national martial arts career. Purpose: analysis of the problem of training the future teachers of physical education to the use of the national martial arts career. The objectives of the study was to develop and validate the content of the training of future specialists of physical culture and sports. The basis of preparation of the content is put on the Ukrainian fighting saved. **Material:** The study involved 242 students, 88 teachers. **Results:** determine the appropriateness of the training of future specialists in Ukrainian fighting SPAS four groups of methods: the organization and implementation of the educational-cognitive activity of students; stimulating learning activities; control and self-learning; the formation of social behavior. It is proved that the practical training must be systematic and consist of the following stages: laboratory and practical classes; educational practice coaches, technological practice directly in organizations and institutions. **Conclusions:** It was determined that a promising direction for future development of professional training coaches is that the interests of the individual and its support in the development process. This will lead to the satisfaction of needs experienced personnel specialists in national martial arts.

Ключові слова:

професія, підготовка, вчитель, спеціалізація, мистецтва, заклад.

профессия, подготовка, учитель, специализация, искусства, заведение.

profession, training, teacher, specialization, art, institution.

Вступ.

Соціально-економічні зміни в українському суспільстві, наміри України щодо інтеграції в європейську спільноту зумовили нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців з вищою освітою. Модернізація вищої освіти в Україні відбувається в напрямі її демократизації, гуманізації, реалізації положень документів Болонського процесу, зокрема Бернської Декларації (2005р.) та спрямована на розробку перспективних моделей підготовки кваліфікованих фахівців відповідно до європейських стандартів.

Однією з складових вітчизняної фізичної культури є українські національні бойові мистецтва, які почали відроджуватися в Україні з 1985 року і набули масового розвитку. На сьогодні в Україні розвивається ціла низка національних бойових мистецтв: спас, бойовий гопак, хрест, триглав, сварга, рукопаш тощо [1-5]. Саме тому указом Президента України № 1092/2001 від 15.11.2001 року «Про національну програму від-

родження та розвитку українського козацтва на 2000-2005 роки» було прийнято програму відродження і розвитку українського козацтва.

У сучасних умовах проблема ефективної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до застосування національних бойових мистецтв професійній діяльності не вирішується, в першу чергу, з таких причин, як відсутність програм з підготовки фахівців у вищих навчальних закладах, де розглядалися б не тільки особливості техніко-тактичної підготовки і спортивного тренування, а й історія, філософія, етнічні закони національних видів спорту, їх оздоровча спрямованість, особливості використання елементів національних видів спорту у навчальних закладах; відсутність спеціальної науково-методичної літератури [1, 2, 16-25].

Отже, виникають протиріччя між: значним зростанням кількості випускників факультетів фізичного виховання і їх не готовністю до застосування національних бойових мистецтв у професійній діяльності (спортивній і фізкультурно-оздоровчій); потребами

сучасних навчальних закладів у висококваліфікованих фахівцях фізичної культури, які володіють технологією використання національних бойових мистецтв та відсутністю створення організаційно-методичних умов підготовки таких фахівців у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації; вимогами суспільства до підготовки майбутніх вчителів щодо застосування національних бойових мистецтв у професійній діяльності та їх кваліфікацією відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня, змістом професійно-орієнтованих дисциплін і педагогічними технологіями реалізації цього змісту, орієнтацією на нові моделі навчально-виховного процесу у вищій школі та традиційною підготовкою фахівця.

Вирішення наведених суперечностей потребує пошуку більш гнучких підходів до підвищення рівня професійної підготовки майбутніх учителів з фізичної культури до роботи з дітьми шкільного віку з використанням національних засобів бойових мистецтв у професійній діяльності, переосмислення організаційно-методичних умов, мети, змісту, функцій і завдань професійної підготовки у вищих навчальних закладах України відповідно до вимог сучасної парадигми освіти.

Вихідні концептуальні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах, готових до використання національних бойових мистецтв у професійній діяльності, містяться у Законах України "Про освіту" (2002), "Про внесення змін до Закону України "Про вищу освіту": Проект (2007), Державній Національній Програмі "Освіта" ("Україна XXI століття"), Національній доктрині розвитку освіти України в XXI ст. (2001), Плані дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року, Законі України "Про фізичну культуру і спорт" (1993).

Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до фізичного виховання дітей шкільного віку свідчить про значну увагу науковців до таких її аспектів, як: теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (Б.А. Ашмарін, М.Т. Данилко, Л.П. Сущенко); формування професійної майстерності майбутніх учителів фізичної культури (О.В. Петунін), професійне виховання студентів вищих навчальних закладів фізичної культури (А.М. Кузьміна). Розгляд комплексу питань, пов'язаних з національними одноборствами, їх використання в системі освіти започатковано в роботах В.С. Пилата, М.В. Величкова, Г.М. Базлова.

Незважаючи на наявність досліджень, проблема підготовки майбутніх учителів фізичної культури до застосування національних бойових мистецтв професійної діяльності залишається актуальною.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Метою роботи є комплексний науковий аналіз проблеми професійної підготовки майбутніх учите-

лів фізичної культури до застосування національних бойових мистецтв у своїй професійній діяльності в контексті подальшої розробки, впровадження цілісної системи професійної підготовки майбутніх фахівців із національних бойових мистецтв у вищих педагогічних навчальних закладах.

Завданнями дослідження було розробити та обґрунтувати зміст професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, який інтегрує в собі підготовку майбутнього вчителя фізичної культури та тренера-викладача з українського рукопашу "Спас" і зумовлений специфікою майбутньої професійної діяльності.

Методи дослідження. Теоретичні (аналіз наукової та методичної літератури з проблем дослідження); емпіричні (аналіз річних планів навчального процесу вищих навчальних закладів, анкетування, тестування, успішності студентів) для формування готовності майбутніх викладачів фізичного виховання і спорту до застосування національних бойових мистецтв у своїй професійній діяльності.

Результати дослідження.

Теоретичний аналіз базових понять дослідження щодо професійної підготовки майбутніх фахівців із національних бойових мистецтв надав нам змогу дійти висновку, що фахівець із українського рукопашу "Спас" має бути людиною, здатною до виконання педагогічної, психологічної, юридичної, геологічної, дослідницької, медичної діяльності, різноманітної змістовно-корисної діяльності, як-то: історико-краєзнавчої, патріотичної, оздоровчої тощо.

Вивчення сучасного стану професійної підготовки майбутніх фахівців із національних бойових мистецтв підтвердило актуальність і доцільність проведення дослідження з обраної проблеми.

Підготовка і перепідготовка кадрів для національних бойових мистецтв традиційно була пов'язана з підвищенням кваліфікації фахівців фізичної культури та спорту, що, за відсутності базової освіти з українського рукопашу "Спас", не вирішувало кадрової проблеми підготовки таких фахівців. Вищі педагогічні навчальні заклади України були зорієнтовані на підготовку тільки кваліфікованих учителів фізичного виховання.

Опитування засвідчило, що 98% респондентів – учасників Міжнародної конференції з національних бойових мистецтв, вважають стан провадження національних бойових мистецтв в навчальних закладах незадовільним і причиною цього, на їхню думку, є дефіцит фахівців цього напрямку роботи. Всі респонденти вважають за доцільне запровадження спеціалізації з українського рукопашу "Спас" у вищих педагогічних навчальних закладах.

Для розробки концепції та моделі професійної підготовки фахівців із національних бойових мистецтв, було здійснено історико-педагогічний аналіз розвитку національних бойових мистецтв на теренах України й аналіз зарубіжного досвіду підготовки фахівців цього напрямку [5, 6, 7, 8, 9].

Результати дослідження доводять, що національні бойові види спорту на українських землях пройшли етапи розвитку, аналогічні європейським, тобто від поодиноких секцій до організації федерацій з видів спорту [10, 11, 12].

Аналіз професійної підготовки фахівців національних бойових мистецтв, у провідних країнах світу дав змогу дійти висновку, що найбільш вагомими ідеями для впровадження у професійну підготовку фахівців із українського рукопашу “Спас” є: широке використання інформаційних технологій; жорсткі критерії відбору абітурієнтів; ухвалення закону, що закріплює прийняття на роботу осіб з фаховою професійною освітою; доцільність функціонування суспільно-кваліфікаційної структури кадрів та активу [13, 14, 15].

Сформулюємо основні положення розробленої нами концепції професійної підготовки майбутніх фахівців із національних бойових мистецтв, зокрема українського рукопашу “Спас”.

По-перше, професійна підготовка майбутніх фахівців розглядається як цілісна система, що будується на основі органічної єдності загального, особливого й індивідуального. Професійна підготовка майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас”, як загальне, є складовою професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту; як особливе – має свою специфіку, зумовлену особливостями професійної підготовки майбутніх фахівців національних бойових мистецтв; як індивідуальне – відображає залежність ефективності підготовки від особистісних якостей майбутнього фахівця, його психологічної культури, здатності до педагогічної та тренерської діяльності.

Отже, особливості професійної підготовки майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” полягають у тому, що такий фахівець має володіти професійними вміннями, які притаманні як учителю фізичної культури, так і викладачу-тренеру з українського рукопашу “Спас”.

По-друге, професійну підготовку майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” доцільно здійснювати в системі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. Разом з тим, принциповою специфічною ознакою професійної підготовки майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” є необхідність інтегративного підходу до формування її змісту, відбору форм і методів, оскільки вона інтегрує в собі підготовку як фахівців фізичної культури і спорту, так і фахівців національних бойових мистецтв.

По-третє, у професійній підготовці майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” перевага має віддаватися діяльнісному підходу. Засобами реалізації професійних можливостей майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” у професійній діяльності є їх фізкультурно-педагогічна та тренерсько-викладацька діяльність. Особливість цієї підготовки полягає також у тому, що фізичний розвиток студента, його спортивна і спеціальна підготовка здійснюються

у нерозривній єдності і взаємозумовленості, що дало змогу ввести нову функцію професійної діяльності майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас”, а саме, – національно-фізкультурно-спортивну.

Розроблена нами модель професійної підготовки фахівців із українського рукопашу “Спас” відображає цілісний і неперервний процес професійної підготовки майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас”, який відповідає освітньо-кваліфікаційним рівням – бакалавр, спеціаліст, магістр. Модель розкриває процес професійної підготовки майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” відповідно до мети, завдань, принципів, відображає інтегративний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас”, оскільки вона за змістом, формами і методами інтегрує в собі як підготовку фахівців фізичної культури та спорту, так і фахівців національних бойових мистецтв.

Як видно з моделі, у змісті професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр фізичної культури і спорту”, виокремлено інваріантну і варіативну частини професійної підготовки. Інваріантна включає в себе гуманітарні, соціально-економічні та фундаментальні дисципліни, які вивчаються згідно з навчальним планом підготовки вчителів фізичної культури, з інтеграцією окремих тем з українського рукопашу “Спас”. Варіативна частина включає професійно-орієнтовані і вибірково-навчальні дисципліни, які вивчаються згідно з навчальним планом підготовки вчителів фізичної культури з інтеграцією професійно спрямованих дисциплін із українського рукопашу “Спас”.

На рівні бакалавра професійна підготовка майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” спрямовується на поглиблення загальної освіти, формування фундаментальних і професійно орієнтованих знань і вмінь, необхідних для вирішення типових професійних завдань, а також підготовку студентів до подальшого набуття спеціалізації “український рукопаш “Спас”.

На рівні “спеціаліст”, згідно з моделлю, професійна підготовка майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” ” спрямовується на вивчення фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін (“Теорія і методика викладання українського рукопашу “Спас”, “Психофізичні і оздоровчі системи “Спас”, “Кінна підготовка”, ”Техніка і тактика українського рукопашу “Спас”, “Історія і духовні основи” “Основи виживання”), практико-польовою підготовкою, переддипломною практикою. На цьому етапі акцент робиться на професійну підготовку з набуттям початкового практичного досвіду.

На рівні “магістр”, згідно з моделлю професійна підготовка майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас”, спрямовується на підготовку оволодіння студентами науковою та викладацькою діяльністю у вищих навчальних закладах. У зв’язку з цим до блоку дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціа-

ліст” додаються такі дисципліни, як “Методи наукових досліджень у фізичній культурі і спорті”, “Фізичне виховання та тренерсько-викладацька робота у вищих навчальних закладах”, “Основи лекторської майстерності”.

Після закінчення навчання магістри отримують кваліфікацію: “викладач вищого навчального закладу з фізичної культури та спорту і другу спеціальність – “тренер-викладач з українського рукопашу “Спас”, що дає можливість працювати як в установах і закладах фізичної культури і спорту так і займатися педагогічною, науково-дослідницькою роботою у вищих навчальних закладах. Не менш важливою в психолого-педагогічній підготовці майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” є їхня готовність до реалізації “суб’єкт-суб’єктних” відносин у системах “учитель – учень”, “тренер – спортсмен”, що значною мірою залежить від особистісних якостей фахівця із українського рукопашу “Спас”. При цьому особистісні якості тренера-викладача, на відміну від учителів фізичної культури, зумовлені специфікою й особливостями цього виду діяльності.

Вибір методів навчання пов’язується як із вдосконаленням змісту підготовки, так і з розвитком пізнавальних здібностей студентів, їхнім особистісним удосконаленням.

Визначено доцільність використання у професійній підготовці майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” таких чотирьох груп методів: організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів; стимулювання навчальної діяльності; контролю і самоконтролю навчання; формування суспільної поведінки.

Доведено, що практична підготовка має носити системний характер і складатися з таких етапів: лабораторні, практичні заняття; навчальна практика тренера-викладача, технологічна практика безпосередньо в організаціях, установах.

Класифіковано види практик – активна, дієва підготовка (виробнича) і практика професійного розвитку (переддипломна). Доведено, що важливу роль у практичній підготовці майбутнього фахівця із українського рукопашу “Спас”, має відігравати така форма навчання, як польові табори. Визначено й обґрунтовано їх оптимальний обсяг. Ефективною формою організації навчального процесу також є дослідницька діяльність студентів, яка сприяє виробленню нестандартного підходу до виконання фахівцями з українського рукопашу “Спас” своїх професійних функцій.

Зазначимо, що типовими видами діяльності випускників із вищою освітою (спеціалістів і магістрів) є навчальна, спортивна, спортивно-оздоровча, духовна, виховна та організаційна робота. Саме це дає змогу майбутнім фахівцям із українського рукопашу “Спас” працювати в навчальних закладах, загальноосвітніх середніх школах, коледжах, професійно-технічних училищах, вищих навчальних закладах, фізкультурних і спортивних організаціях, у системі Збройних сил України.

Не викликає сумніву, що діяльність викладача має спрямовуватися на створення організаційно-методичних умов професійної підготовки майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” та включати стимулювання і мотивацію студентів до навчання; відбір змісту, форм і методів навчання студентів; організацію практичних занять; стажування; впровадження інноваційних педагогічних технологій, контрольної оцінювальної складової, самовдосконалення, розроблення навчально-матеріального забезпечення. Саме тому, в процесі дослідно-експериментальної перевірки нашої моделі, ми використовували критерії як ефективності діяльності, так і критерії професійної підготовленості майбутніх фахівців до спортивно-оздоровчої діяльності. В процесі дослідження нами розроблено і впроваджено: навчальний план підготовки фахівців фізичної культури і спорту із спеціалізацією “ український рукопаш “Спас”; навчальні плани та робочі програми з усіх спеціальних дисциплін спеціалізації. Для забезпечення навчального процесу розроблено три в співавторстві і два одноосібних посібники: “Правила змагань з українського рукопашу “Спас””, електронні версії посібників: “Теорія і методика викладання українського рукопашу “Спас”, “Психофізичні і оздоровчі системи “Спас”, “Кінна підготовка”, ”Техніка і тактика українського рукопашу “Спас”, “Історія і духовні основи” “Основи виживання”. Розроблено і впроваджено програми проведення поетапних педагогічних практик і науково-дослідницької діяльності студентів (літніх польових таборів, зльотів, походів, стажування).

Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи, яка проводилася впродовж п’яти років (2009–2013 рр.) на базі шести педагогічних університетів показав, що за всіма критеріями як професійної діяльності викладачів, так і підготовленості студентів, спостерігалася позитивна динаміка. Так, мотивація викладачів до роботи зросла на 27 % (експериментальний заклад), на 19,3 % (контрольний); рівень операційно-технологічної підготовленості підвищився на 26% в експериментальному закладі, на 4,9% в контрольному; рефлексивний рівень професійної діяльності викладачів в експериментальному університеті зріс на 24 %, а в контрольному – на 6,7 %. Щодо загально-педагогічної підготовленості студентів, то вона зросла на 21 % в експериментальних групах і на 7,8% – в контрольних; рівень професійно-туристської підготовленості зріс на 11,0 % у студентів контрольних груп і 31,5 % – в експериментальних; рівень професійної фізичної підготовленості студентів зріс на 56,6 % в експериментальних групах і на 41 % – в контрольних.

Порівняння динаміки критеріїв якості професійної діяльності викладачів експериментальних закладів з показниками підготовленості студентів дало змогу встановити взаємозалежність між ними, підвищення професійної компетентності викладачів позитивно відбивається на навчальній діяльності студентів, на їх професійній підготовці.

Висновки.

Визначено, що перспективним напрямом розвитку професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів із українського рукопашу “Спас” у вищих педагогічних університетах є покращення якості їх професійної підготовки з врахування інтересів особистості та її підтримка в процесі розвитку, що призведе до задоволення потреб нашої країни у висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівцях з національних бойових мистецтв. Однак проведене дослідження не вичерпує всіх проблем професійної підготовки майбутніх фахівців із українського рукопашу “Спас” у вищих педагогічних навчальних закладах України.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Подальшої дослідної розробки потребують проблеми теоретико-методологічного обґрунтування педагогіки і психології українського рукопашу “Спас”; посилення уваги до професійної підготовки фахівців за інтегрованими професіями, гнучкого оновлення змісту вищої фізкультурної освіти відповідно до освітньо-кваліфікаційних рівнів на засадах наступності та неперервності; маркетингових досліджень потреби країни у кваліфікованих фахівцях з національних бойових мистецтв.

Література

1. Винничук О.Т. Історико - педагогічні аспекти розвитку фізичної культури /О.Т. Винничук. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 404 с.
2. Воропай О.В. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис /О.В. Воропай. – К.: АВІТ “Оберіг”, 1993. – 592 с.
3. Гребенюк О.А. Народні ігри та забави у зимовій обрядовості українців // Фізичне культура, спорт і здоров’я нації. Зб. наук. пр. / О.А. Гребенюк. – К.: Вінниця, 2001. – №1. – С. 11-14.
4. Деделюк Н.А. Використання традицій фізичного виховання Київської Русі у сучасних формах роботи з учнівською молоддю // Молода спортивна наука України: Зб. наук. пр. з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 7 /Н.А. Деделюк. – Львів, 2003. – Т.1. – С. 166-170.
5. Задунайський В.А. Відродження українських козацько-лицарських традицій бойового мистецтва на Донеччині // Межэтнические культурные связи в Донбассе: история, этнография, культура /В.А. Задунайський. – Донецк: ДНУ, 2000. – С. 175-176.
6. Захаров Е.Н. Рукопашный бой /Захаров Е.Н. – М.: Культура и традиции, 1992. – 114 с.
7. Каландрук Т. Загадки козацьких характерників /Т.В. Каландрук. – Львів: ЛА “Піраміда”, 2007. – 288 с.
8. Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество /В.А. Кан-Калик, Н.Д. Никандров. – М.: Педагогика, 1990. – 144 с.
9. Карпов В.С. Козацькому роду нема переводу: Науково-пізнавальне видання /В.С. Карпов. – Кіровоград: “Інноваційні технології”, 2012. – С. 55.
10. Корнієнко О. В. Традиційні форми навчання та виховання в національних єдиноборствах. Застосування спеціалізованих рухливих ігор на початковому етапі підготовки спортсменів в українському рукопаші Спас. Бойові мистецтва України: Наук.-практ. зб. за матеріалами Всеукр. конф. /О.В. Корнієнко, О.Л. Питула. – К.: МАУП, 2005. – С. 102-122.
11. Мандзяк А.С. Воїнские традиции народов Евразии /А.С. Мандзяк. – Минск : Харвест, 2002. – 384 с.
12. Приступа Є.Н. Традиції української національної фізичної культури /Є.Н. Приступа, В.С. Пілат. – Львів : Троян, 1991. – 275 с.
13. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків /Д.І. Яворницький. – Львів: Світ, 1990. – 289 с.
14. Козак С.В. Військові вправи українського селянства /С.В. Козак. – Біла Церква: Вид. Пшонівський О.В., 2008. – 144 с.
15. Каландрук Т. Загадки козацьких характерників /Каландрук Т. – Львів: «Піраміда», 2006. – 272 с.
16. Iermakova T.S. Forming a health culture of future teachers in Polish educational establishments. //Physical Education of Students, 2014, vol.5, pp. 14-19. doi:10.15561/20755279.2014.0503
17. Klug J., Bruder S., Kelava A., Spiel C., Schmitz B. Diagnostic competence of teachers: A process model that accounts for diagnosing learning behavior tested by means of a case scenario. //Teaching and Teacher Education. 2013, vol.30, pp. 38-46. doi:10.1016/j.tate.2012.10.004.
18. Kriventsova I.V. Physical training of fencers in education of future pedagogues. //Physical Education of Students. 2010, vol.1, pp. 57 - 59.
19. Kriventsova I.V. The role of fencing in the formation of professional competence of future teachers in the sphere of physical culture. // Physical Education of Students. 2009, vol.2, pp. 48 - 50.
20. MacPhail A., Tannehill D., Goc Karp G. Preparing physical

References:

1. Vinnichuk O.T. *Istoriko-pedagogichni aspekti rozvitku fizichnoyi kul'turi* [Historical and pedagogical aspects of physical culture], Ternopil, Aston, 2001, 404 p.
2. Voropaj O.V. *Zvichayi nashogo narodu* [Traditions of our people], Kiev, AVPT «Charm», 1993, 592 p.
3. Grebeniuk O.A. *Fizichne kul'tura, sport i zdorov'ia naciyi* [Physical education, sports and health of the nation], 2001, vol.1, pp. 11-14.
4. Dedeliuk N.A. *Moloda sportivna nauka Ukraini* [Young sport science of Ukraine], 2003, vol.7(1), pp. 166-170.
5. Zadunajskij V.A. *Vidrodzhennia ukrayins'kikh kozac'ko-licars'kikh tradicij bojovogo mistectva na Donechchini* [Revival of Ukrainian Cossack traditions of martial arts chivalry in Donetsk region]. *Mezhnatsionneskie kul'turnye svyazi v Donbasse* [Ethnic cultural ties in the Donbass], Donetsk, DNU, 2000, pp. 175-176.
6. Zakharov E.N. *Rukopashnyj boj* [Hand to hand combat], Moscow, Culture and traditions, 1992, 114 p.
7. Kaliandruk T. *Zagadki kozac'kikh kharakternikiv* [Riddles cossack characters], Lviv, Pyramid, 2007, 288 p.
8. Kan-Kalik V.A. *Pedagogicheskoe tvorchestvo* [Pedagogical creativity], Moscow, Pedagogy, 1990, 144 p.
9. Karpov V.Ie. *Kozac'komu rodu nema perevodu* [Cossack nation always], Kirovograd, Innovative Technologies, 2012, p. 55.
10. Kornienko O. V. *Tradicijni форми navchannia ta vikhovannia v nacional'nikh iedinoborstvakh. Zastosuvannia specializovanih rukhlivikh igor na pochatkovomu etapi pidgotovki sportsmeniv v ukrayins'komu rukopashi Spas* [Traditional forms of training and education in national martial arts. The use of specialized mobile games initially training of athletes in Ukrainian rukopashi Spas], Kiev, MAUP, 2005, pp. 102-122.
11. Mandziak A.S. *Voinskie tradicii narodov Evrazii* [Military traditions of the peoples of Eurasia], Minsk, Harvest, 2002, 384 p.
12. Pristupa Ie.N. *Tradiciyi ukrayins'koyi nacional'noyi fizichnoyi kul'turi* [Traditions Ukrainian national physical culture], Lviv, Troyan, 1991, 275 p.
13. Iavornic'kij D.I. *Istoriia zaporiz'kikh kozakiv* [The history of the Zaporozhian Cossacks], Lviv, World, 1990, 289 p.
14. Kozak S.V. *Vijs'kovi vpravi ukrayins'kogo selianstva* [Military exercises Ukrainian peasantry], White Church, Pshonivskyy O.V. Publ., 2008, 144 p.
15. Kaliandruk T. *Zagadki kozac'kikh kharakternikiv* [Riddles cossack characters], Lviv, Pyramid, 2006, 272 p.
16. Iermakova T.S. Forming a health culture of future teachers in Polish educational establishments. *Physical Education of Students*, 2014, vol.5, pp. 14-19. doi:10.15561/20755279.2014.0503
17. Klug J., Bruder S., Kelava A., Spiel C., Schmitz B. Diagnostic competence of teachers: A process model that accounts for diagnosing learning behavior tested by means of a case scenario. *Teaching and Teacher Education*. 2013, vol.30, pp. 38-46. doi:10.1016/j.tate.2012.10.004.
18. Kriventsova I.V. Physical training of fencers in education of future pedagogues. *Physical Education of Students*. 2010, vol.1, pp. 57 - 59.
19. Kriventsova I.V. The role of fencing in the formation of professional competence of future teachers in the sphere of physical culture. *Physical Education of Students*. 2009, vol.2, pp. 48 - 50.
20. MacPhail A., Tannehill D., Goc Karp G. Preparing physical education preservice teachers to design instructionally aligned lessons through constructivist pedagogical practices. *Teaching and Teacher Education*. 2013, vol.33, pp. 100-112. doi:10.1016/j.tate.2013.02.008.

- education preservice teachers to design instructionally aligned lessons through constructivist pedagogical practices. // *Teaching and Teacher Education*. 2013, vol.33, pp. 100-112. doi:10.1016/j.tate.2013.02.008.
21. Maivorsdotter N., Lundvall S. Aesthetic experience as an aspect of embodied learning: stories from physical education student teachers. // *Sport, Education and Society*. 2009, vol.14(3), pp. 265-279. doi:10.1080/13573320903037622.
 22. Oh H-K., Rizzo T.L., So H., Chung D-H., Park S-J., Lei Q. Preservice physical education teachers' attributes related to teaching a student labeled ADHD. // *Teaching and Teacher Education*. 2010, vol.26(4), pp. 885-890. doi:10.1016/j.tate.2009.10.027.
 23. Struyven K., De Meyst M. Competence-based teacher education: Illusion or reality? An assessment of the implementation status in Flanders from teachers' and students' points of view. // *Teaching and Teacher Education*. 2010, vol.26(8), pp. 1495-1510. doi:10.1016/j.tate.2010.05.006.
 24. Tessier D., Sarrazin P., Ntoumanis N. The effect of an intervention to improve newly qualified teachers' interpersonal style, students motivation and psychological need satisfaction in sport-based physical education. // *Contemporary Educational Psychology*. 2010, vol.35(4), pp. 242-253. doi:10.1016/j.cedpsych.2010.05.005.
 25. Van Dinther M., Dochy F., Segers M., Braeken J. The construct validity and predictive validity of a self-efficacy measure for student teachers in competence-based education. // *Studies in Educational Evaluation*. 2013, vol.39(3), pp. 169-179. doi:10.1016/j.stueduc.2013.05.001.

Информация об авторе:

Прытула Александр Леонидович: ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9907-3960>; Konoch105@rambler.ru; Запорожский национальный университет; ул. Жуковского 66, г.Запорожье, 69000, Украина.

Information about the author:

Prytula A.L.: ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9907-3960>; Konoch105@rambler.ru; Zaporozhia National University; Zhukovskogo str. 66, Zaporozhia, 69000, Ukraine.

Цитируйте эту статью как: Прытула О. Л. Професійна підготовка учителів фізичної культури до застосування національних бойових мистецтв у професійній діяльності // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 1. – С. 62-67. doi: 10.15561/18189172.2015.0112

Cite this article as: Prytula A.L. Professional training of physical culture teachers for use in national martial arts career. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2015, vol.1, pp. 62-67. doi: 10.15561/18189172.2015.0112

Электронная версия этой статьи является полной и может быть найдена на сайте: <http://www.sportpedu.org.ua/html/arhive.html>

The electronic version of this article is the complete one and can be found online at: <http://www.sportpedu.org.ua/html/arhive-e.html>

Эта статья Открытого Доступа распространяется под терминами Creative Commons Attribution License, которая разрешает неограниченное использование, распространение и копирование любыми средствами, обеспечивающими должное цитирование этой оригинальной статьи (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ru>).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>).

Дата поступления в редакцию: 10.10.2014 г.
Опубликовано: 30.01.2015 г.

Received: 10.10.2014
Published: 30.01.2015